

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อประเทศไทยหรือหน่วยงานภาครัฐใด มีภาระผูกพันที่จะต้องบริหารงาน บริหารเงินที่ได้รับจัดสรรให้เป็น ไปตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้น ผู้กำกับดูแลและฝ่ายบริหารภาครัฐ จึงไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อผู้ มอบหมาย หรือผู้บังคับบัญชาในการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังต้องรับผิดชอบต่อประชาชนผู้เสียภาษีอากรซึ่งเป็นเจ้าของเงินอีกด้วย

การบริหารราชการจึงจำเป็นต้องหาความร่วมมือดำเนินการของส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งปัจจุบัน การบริหารหน่วยงานราชการมีปัญหาเกิดขึ้นมาหลายประการ เช่น ด้านบุคลากร ความล่าช้าของงาน การทุจริต ทักษะไม่ดี จริยธรรม แรงจูงใจ ปัญหาของโครงสร้างของหน่วยงานราชการ ความซ้ำซ้อน การรวมศูนย์อำนาจการบริหาร กฎระเบียบที่มีมากและไม่เป็นปัจจุบัน การบริหารขาดความต่อเนื่องของนโยบาย ขาดงบประมาณ เครื่องมือของทางราชการไม่ทันสมัย การเปลี่ยนแปลงขององค์กรราชการไม่ทันต่อวัฒนธรรมของสังคม

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นจากทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร รวมทั้งผู้ปฏิบัติและผู้บริหารทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้น จาก ระบบทรัพยากรมนุษย์ ระบบเครื่องมือและเทคโนโลยี ระบบงาน และสภาพแวดล้อมของหน่วยงาน แต่ที่น่ากลัวมากที่สุดคือระบบทรัพยากรมนุษย์ เป็นระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงมาก ปัญหาที่เกิดขึ้นกับระบบงานพอแก้ไขได้ แต่ถ้าหากปัญหาเกิดขึ้นกับทรัพยากรมนุษย์แล้วเป็นเรื่องที่แก้ไขได้ยากกว่า ด้านอื่น ๆ เหตุผลคือมนุษย์มีความคิดเป็นของตนเองดังนั้นการที่จะไปแก้ไขความคิดของมนุษย์ที่แสดงออกมาทางผลงาน เป็นเรื่องที่ยากยิ่งนัก ดังนั้น หน่วยงานราชการจึงจำเป็นต้องสร้างระบบงานขึ้นมาเพื่อเอา ใจควบคุมความคิด ของมนุษย์ที่แสดงออกมากทางการกระทำที่มีต่อการดำเนินงานของหน่วยงานราชการดังนั้น เพื่อเป็นการ ป้องกันหรือลดความเสียหายอันจะเกิดจากความคิดมนุษย์ จึงจำเป็นต้องหากระบวนการควบคุมความคิดของมนุษย์ไว้หนึ่งในระบบนั้นคือ ระบบการ กำกับดูแล ที่จำเป็นต้องใช้เทคนิคการควบคุมภายใน เพื่อช่วยในการดำเนินงานรวมถึงการใช้ทรัพยากรเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ตัวอย่างของ การควบคุมภายใน เช่น การกำหนดนโยบาย และวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ความมั่นใจว่าการดำเนินงาน จะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ซึ่งรวมถึงความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ของการดำเนินงาน การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และในท้ายสุดการกำกับดูแล และฝ่ายบริหารต้องได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เพื่อใช้ในการตัดสินใจและการจัดทำรายงาน ข้อมูล

ที่ถูกต้องน่าเชื่อถือได้ ดังนั้นผู้กำกับดูแลและฝ่ายบริหารจึงมีความรับผิดชอบโดยตรงต่อการควบคุมภายใน แต่มีความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน ผู้บริหารในระดับ ที่แตกต่างกันย่อมมีบทบาทและความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายในในระดับที่ แตกต่างกัน ตามไปด้วย อย่างไรก็ตามบุคลากรทุกคนในหน่วยงานล้วนแล้วแต่มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในด้วยกันทั้งสิ้น โดยเป็นทั้งผู้จัดให้มีระบบการควบคุมภายในและปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายใน

เกี่ยวกับการนำมาตรฐานการควบคุมภายในภาครัฐไปใช้เป็นแนวทางจัดวางระบบการควบคุมภายในตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 นั้น เป็นความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารของหน่วยงานที่จะต้องจัด ให้มีระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมกับลักษณะ ขนาด และความซับซ้อนของหน่วยงาน และมีการ ติดตามประเมินผลการควบคุมภายในและปรับปรุงการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เป็นที่น่าพอใจอยู่เสมอ เช่น

1. พิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้างหรือรูปแบบการควบคุมภายในว่าจะปรับปรุงระบบการควบคุมภายในที่มีอยู่เดิม หรือออกแบบระบบการควบคุมภายในขึ้นใหม่ โดยจัดให้มีการประเมินระบบการควบคุมภายในที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งอาจจะเริ่มจากการประเมินความเสี่ยง
2. รายงานความก้าวหน้าในการจัดวางระบบการควบคุมภายในต่อผู้กำกับดูแลและ / หรือผู้บังคับบัญชาและคณะกรรมการตรวจสอบทุก 2 เดือน ตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ข้อ 5
3. ตัดสินและกำหนดโครงสร้างหรือรูปแบบการควบคุมภายในที่มีมาตรฐานไม่น้อยกว่ามาตรฐานการควบคุมภายในที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด
4. นำระบบการควบคุมภายในที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติโดยอาจกำหนดการควบคุมเป็นนโยบาย วิธีการ แนวทางปฏิบัติงาน หรือระเบียบปฏิบัติ กรณีมีระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมภายในจำนวนมากทั้งระเบียบของทางราชการและระเบียบภายใน หน่วยงานอาจใช้วิธีอ้างอิงถึงระเบียบที่เกี่ยวข้อง
5. จัดให้มีการประเมินการควบคุมด้วยตนเอง (Control Self-Assessment) โดยประเมินการควบคุมภายในของส่วนงานทุกระดับหน่วยงาน และประเมินผลการควบคุมภายในอย่างเป็นอิสระ (Independent Assessment) เพิ่มเติมจากการประเมินการควบคุมด้วยตนเอง
6. รายงานเกี่ยวกับการควบคุมภายในต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินตามที่กำหนดใน ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ข้อ 6

การควบคุมภายใน หมายถึง กระบวนการที่ผู้กำกับดูแล ฝ่ายบริหารและบุคลากรของหน่วยงานกำหนดให้มีขึ้น เพื่อให้ความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานของหน่วยงานจะบรรลุ วัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ด้วยการกำกับการให้ทรัพยากรทุกประเภทของหน่วยงาน ทั้ง คน เงิน เวลา ทรัพย์สิน วัสดุ เครื่องมือเครื่องใช้ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยประหยัดได้ผลคุ้มค่า และบรรลุเป้าหมายที่ผู้บริหารของหน่วยงานกำหนดไว้ ซึ่งจะ ส่งผลให้การดำเนินงานของหน่วยงานมีรายรับเพียงพอกับ รายจ่ายที่เกิดขึ้นเท่าที่จำเป็นจริง ๆ เท่านั้น อันจะทำให้ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ร่วมกัน และการดูแล ป้องกัน ระวัง รักษาทรัพยากรทุกประเภท ให้อยู่ในสภาพที่พร้อมสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์ และปลอดจากการรั่วไหล สิ้นเปลือง สูญเปล่า หรือ การกระทำทุจริตของพนักงานหรือผู้บริหาร และหากมีความเสียหายเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นความสูญเปล่าอย่างหนึ่งอย่างใดหรือโดยการกระทำอันมิเจตนาทุจริตก็ช่วยให้ทราบถึงความเสียหายนั้นได้โดยเร็วที่สุด

2. ความเชื่อถือได้ของการรายงานทางการเงิน รายงานทางการเงินไม่ว่าจะเป็นรายงานที่ใช้ภายในหรือภายนอกหน่วยงานต้องมีความเชื่อถือได้ และทันเวลาเพื่อให้เป็นรายงานที่น่าเชื่อถือ ข้อเสนอแนะที่มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาและการตัดสินใจของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ผู้ถือหุ้น และนักลงทุนโดยทั่วไป

3. การปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง การปฏิบัติงานหรือการ ดำเนินธุรกิจต้องสอดคล้องหรือเป็นไปตามบทบัญญัติ ข้อกำหนดของกฎหมาย นโยบาย ระเบียบ โครงการ หรือมติคณะกรรมการผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันมิให้เกิดผลเสียหายใด ๆ จากการละเว้นการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ เหล่านั้น

มีข้อสังเกตว่าวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในทั้ง 3 ด้าน ข้างต้น บางครั้งในการจัดการควบคุมภายในก็สามารถแยกแยะวัตถุประสงค์ได้ชัดเจน แต่บางกรณีมาตรการต่าง ๆ ก็มีวัตถุประสงค์เกี่ยวข้องกัน ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องตัดสินใจ ว่าตนจัดมาตรการควบคุมภายในเพื่อวัตถุประสงค์อะไร ต้องการให้นั้นชัดเจนเพื่อวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่งเพียงอย่างเดียว หรือ ต้องการจัดเพื่อวัตถุประสงค์หลายประการที่สัมพันธ์กัน การออกแบบมาตรการควบคุมภายในก็ จะต้องเป็นไปตามนั้น เช่น ผู้บริหารอาจกำหนดให้จัดทำรายงานฐานะการเงินและผลการดำเนินงานเป็นรายเดือน โดยต้องจัดทำเสร็จภายในวันที่ 5 ของเดือนถัดไป วัตถุประสงค์หลักอาจเพื่อให้มีข้อมูล สำหรับใช้ในการบริหารงาน แต่ผลพลอยได้สำคัญ ๆ มีอีกหลายประการ เช่น ทำให้สามารถยื่นรายงานการเงิน เป็นไปตามกำหนดที่ตามระเบียบฯ และช่วยให้

สามารถยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีแก่กรมสรรพากรได้ทันกำหนด ทำให้ไม่ต้องเสี่ยงกับการถูกเตือนถูกปรับ หรือการจ่ายเงินเพิ่มอันใดอีกโดยไม่จำเป็น

แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายใน ขั้นพื้นฐานนั้น คือ

1. การควบคุมภายในเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง ซึ่งแทรกเข้าไปในกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร หรือแฝงอยู่ในวิธีการดำเนินธุรกิจของผู้บริหาร การควบคุมภายในไม่ใช่ส่วนที่เพิ่มจากการดำเนินงานตามปกติ แต่เป็นกระบวนการที่ต้องสร้างให้มีขึ้นในองค์กร

2. การควบคุมภายในเป็นสิ่งที่มิขึ้นได้โดยคนในองค์กร ซึ่งคนในที่นี้ หมายถึง คณะกรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานทุกระดับในองค์กร ผู้บริหารระดับสูงมีส่วนอย่างมากในการกำหนดทิศทางและการอนุมัตินโยบายหรือรายการสำคัญ ดังนั้น ผู้บริหารระดับสูงจึงเป็นส่วนสำคัญมากต่อการจัดให้มีระบบการควบคุมภายใน

3. การควบคุมภายในไม่ว่าจะได้รับการออกแบบหรือดำเนินการอย่างไร ก็ให้ได้เพียงความมั่นใจในระดับที่สมเหตุสมผลเท่านั้น แต่ไม่สามารถที่จะเป็นหลักประกันที่สมบูรณ์ได้ ทั้งนี้เพราะการควบคุมภายในมีข้อจำกัด และข้อจำกัดที่สำคัญที่สุดก็คือ การที่ผู้บริหารสามารถที่จะฝ่าฝืน (Override) ระบบการควบคุมภายในได้

ข้อจำกัดของการควบคุมภายใน

การควบคุมภายในที่ทุกองค์กรจัดให้มีขึ้นนั้น แม้ว่าจะได้ดำเนินการตามขั้นตอนและมี การประเมินความเสี่ยง ออกแบบ ตลอดจนวินิจฉัยเลือกวิธีการอย่างรอบคอบระมัดระวังเพียงใดก็ตาม การควบคุมภายในก็จะให้ได้เพียงความมั่นใจตามสมควรหรือความมั่นใจในระดับที่สมเหตุสมผลเท่านั้นว่าจะ ช่วยปกป้องไม่ให้เกิดความสูญเสีย สูญเปล่า หรือการดำเนินงานจะบรรลุวัตถุประสงค์ และมี ประสิทธิภาพการควบคุมภายในไม่ใช่หลักประกันและไม่สามารถให้ความมั่นใจที่สมบูรณ์ 100 เปอร์เซ็นต์ได้ว่ากิจการจะไม่ประสบความล้มเหลว ตามเป้าหมาย ที่เป็นเช่นนี้เพราะการควบคุมภายในมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ และการที่ระบบการควบคุมภายในจะมี ประสิทธิภาพต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ อีกหลายปัจจัย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรม ของคน

ความเหมาะสมและความเพียงพอ ของการควบคุมภายในของส่วนราชการแต่ละแห่ง จึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญมากขึ้น เพราะจะช่วยควบคุมการปฏิบัติงานของทรัพยากรมนุษย์ หรือพฤติกรรมของมนุษย์ ให้เป็นไปตามระบบที่กำหนดไว้อย่างถูกต้องเรียบร้อย อันจะส่งผลต่อ ผลลัพธ์ที่มีคุณภาพในงานตามเป้าหมายของงานที่กำหนดไว้

จากการตรวจสอบ ของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในแต่ละปีพบว่า การใช้จ่ายเงินงบประมาณ ในภาครัฐเกิดความผิดพลาดมีความสิ้นเปลือง สูญเปล่า การทุจริต และการไม่ปฏิบัติ

ตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรี ทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา นอกจากนี้การบริหารงานและโครงการต่าง ๆ ยังมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลไม่เพียงพอ ทำให้รัฐหรือหน่วยงานต้องเสียหายในปีหนึ่ง ๆ เป็นเงินจำนวนมาก และไม่สามารถแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้เท่าที่ควร สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการควบคุมภายในของส่วนราชการไม่รัดกุมเพียงพอ

ในเมื่อระบบควบคุมภายใน เป็นสิ่งที่ดี แต่ยังมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาอยู่เสมอ ๆ แต่มีการแก้ไขกันน้อยมาก เช่น การไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบที่กำหนด เกิดการทุจริตในบ้างในบางครั้ง ระบบต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ ยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควรจะเป็นเพราะระบบบางระบบก็เหมาะสมกับอีกองค์กรหนึ่ง แต่อาจไม่เหมาะสมกับองค์กรอีกองค์กรหนึ่งก็เป็นได้ ดังนั้น หากทางราชการมีการหาปัจจัยเสริมการควบคุมภายในเพิ่มเติมตามระบบการบริหารแนวใหม่ เชิงรุก ก็จะทำให้การปฏิบัติงานได้ลุล่วงไปด้วยดี และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติหรือเป็นองค์กรที่ไม่เพิ่มปัญหาให้กับประเทศชาติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นหน่วยงานสถาบันอุดมศึกษา ที่ให้บริการทางวิชาการในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งส่วนราชการออกเป็น 2 สาย คือ สายวิชาการ และสายสนับสนุน

การดำเนินงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นหน่วยงานที่ให้บริการวิชาการเพื่อท้องถิ่น ซึ่งมีระบบการดำเนินงานเพื่อตอบสนองงานบริการทางด้านวิชาการ อย่างเป็นระบบภายใต้ข้อระเบียบ ข้อบังคับโดยได้ใช้ปัจจัยทางด้านการบริหารจัดการเพื่อสนองต่อคุณภาพทางการศึกษาตามหน้าที่หลักของสถาบันอุดมศึกษาปัจจุบันได้มีการนำระบบบริหารจัดการต่าง ๆ มาใช้เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายของมหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ดังนั้นสิ่งหนึ่งที่ขาดเสียไม่ได้คือกระบวนการควบคุมภายใน ที่จะช่วยหาวิธีการป้องกันผลเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากระบบการบริหารจัดการอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นเพื่อที่จะช่วยให้ระบบควบคุมภายในดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องหาปัจจัยเสริมการควบคุมภายในขึ้นมาอีกด้านหนึ่ง ที่จะช่วยส่งผลให้การบริหารจัดการงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น การศึกษาหาปัจจัยเสริมการควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นสิ่งที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก ซึ่งจะเป็นอาจจะเป็นแนวทางในการการบริหารจัดการแนวใหม่ได้ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการควบคุมภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยเสริมการควบคุมภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาสภาพการควบคุมภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และปัจจัยเสริมการควบคุมภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยการศึกษาเชิงคุณภาพแบบพรรณนา วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกโดยแบบสอบถาม

2. กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ระดับสูง จำนวน 2 คน ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ระดับกลาง 7 คน และระดับผู้ปฏิบัติงาน 20 คน และหัวหน้าผู้ตรวจสอบภายใน ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรตัวอย่างเกี่ยวข้องกับระบบการควบคุมภายใน ในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเอง ลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆของผู้ทำวิจัย การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบนี้มีชื่อเรียกอีกอย่างว่า Judgment sampling

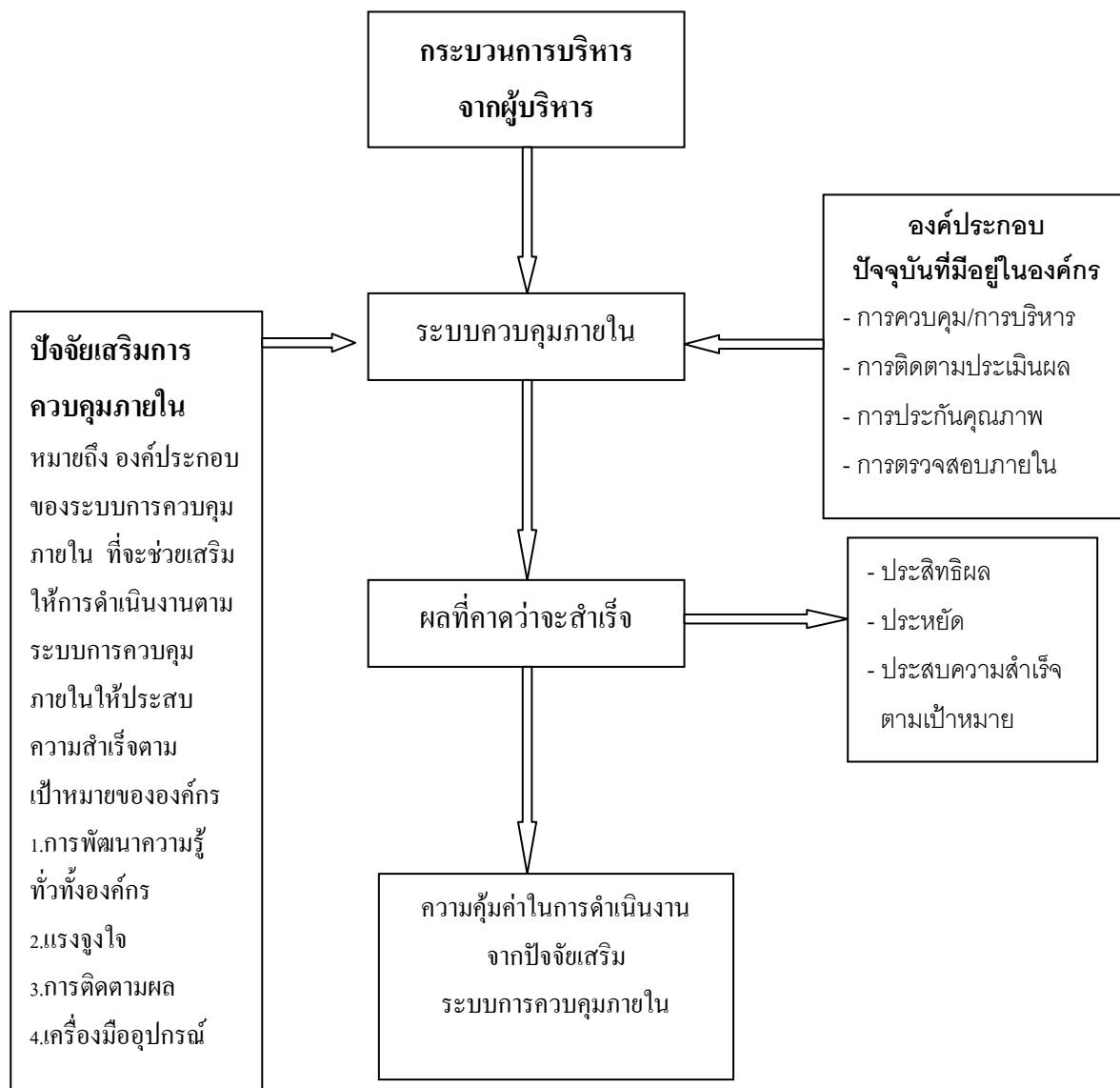
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อให้ทราบปัจจัยเสริมการควบคุมภายใน ที่เหมาะสมต่อระบบงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ซึ่งนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการควบคุมภายใน เพื่อเสนอ ให้เป็นแนวทางการดำเนินงานสำหรับ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ซึ่งหากนำไปใช้อย่างเต็มประสิทธิภาพ จะส่งผลประโยชน์ต่อการลดความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ลงและเกิดความคุ้มค่าต่อการใช้ทรัพยากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ต่อไป

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ตัวแปร หมายถึง ปัจจัยเสริมการควบคุมภายใน ที่จะช่วยให้กระบวนการหรือองค์ประกอบ การควบคุมภายในดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

เป็นการศึกษาจากเอกสารแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกลุ่มประชากรตัวอย่างใน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยมี ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล เป็นการศึกษาเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เดือน สิงหาคม ถึง ธันวาคม 2554 ระยะเวลา 5 เดือน และดำเนินการสัมภาษณ์ในเดือน กุมภาพันธ์ ถึง เดือน เมษายน 2555 ระยะเวลา 3 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัจจัยเสริมการควบคุมภายใน หมายถึง ระบบงานที่จะช่วย เสริมให้การดำเนินงานตาม กระบวนการควบคุมภายใน เป็นไปอย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของ กระบวนการควบคุมภายใน มากยิ่งขึ้น

การควบคุมภายใน หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานที่ผู้กำกับดูแล ฝ่ายบริหารและบุคลากร ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จัดให้มีขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า การดำเนินงานของ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในด้าน ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน ซึ่งรวมถึงการดูแลรักษาทรัพย์สิน การป้องกันหรือ ลดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลือง หรือการทุจริตในหน่วยรับตรวจ ด้าน ความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงินและด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมติ คณะรัฐมนตรี

สภาพการควบคุมภายใน หมายถึง สภาพปัจจัยต่างๆ ซึ่งร่วมกันส่งผลให้มีการควบคุม ภายใน ที่เกิดขึ้นภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร หรือทำให้การควบคุม ภายใน ที่มีอยู่ได้ผลดีขึ้น หรือในทางตรงข้ามสภาพการควบคุมภายใน อาจทำให้กระบวนการทำงานในเรื่องของการควบคุม ภายในมีความย่อห่อนลงได้ ตัวอย่าง กิจกรรมการทำงาน เช่น การอนุมัติ การสอบทานงาน การดูแล ป้องกันทรัพย์สิน การแบ่งแยกหน้าที่งาน การบริหารทรัพยากรบุคคล การควบคุมระบบสารสนเทศ การจัดทำเอกสารหลักฐาน การบันทึกรายการอย่างถูกต้องและทันเวลา เป็นต้น

การติดตาม และประเมินผล หมายถึง กระบวนการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานและ ประเมินประสิทธิผลของการควบคุมภายในที่วางไว้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยการติดตามผล ในระหว่างการปฏิบัติงาน (Ongoing Monitoring) และการประเมินผลเป็นรายครั้ง (Separate Evaluation) ซึ่งแยกเป็นการประเมินการควบคุมด้วยตนเอง (Control Self Assessment) เช่น การ ประเมินการควบคุมโดยกลุ่มผู้ปฏิบัติงานภายใน คณะ/สำนัก และการประเมินการควบคุมอย่างเป็น อิสระ (Independent Assessment) เช่น การประเมินโดยผู้ตรวจสอบภายใน การประเมินผลการ ควบคุมภายในโดยผู้ตรวจสอบภายนอก

ความเสี่ยง หมายถึง โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์หรือการกระทำที่ไม่พึงประสงค์ เช่น โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาด ความเสียหาย ความสูญเปล่า หรือการทุจริต ซึ่งส่งผลกระทบต่อหน่วยงาน

ผู้บริหารระดับสูง หมายถึง ผู้ช่วยอธิการบดี ถึง อธิการบดี

ผู้บริหารระดับกลาง หมายถึง หัวหน้าหน่วยงานต่าง ๆ ถึง ผู้บริหารคณะ/สำนัก

เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง หมายถึง เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติที่มีความเกี่ยวข้องกับระบบงานควบคุมภายใน ทั้งคณะ สำนัก และหน่วยงานที่อยู่ในกำกับของมหาวิทยาลัย